

۷ مساله آموزش عالی در سال تحصیلی جدید

امروز دومین روزی است که دانشجویان به کلاس های درس رفته اند. همزمان با آغاز سال تحصیلی، دانشگاه ها و در سطح کلان تر وزارت علوم تدابیری را برای آماده شدن میزبانی از دانشجویان اتخاذ کرده اند؛ تدابیری که هر کدام رفع یکی از چالش های امروز این حوزه را هدف قرار گرفته است. هرچند برای میزان انگذاری آنها باید منتظر گذشت چند ماهی از سال تحصیلی جدید باشیم، اما روح الله رازینی، معاون آموزشی وزارت علوم چندی پیش در نشست روسای دانشگاه ها نکاتی به همین مناسبت ارائه کرد که در کنار ترسیم مسیر پیش روی دانشگاه ها، پیشنهادهایی را نیز به روسا برای مدیریت بهتر فضای آموزشی داشته است.

۱ تقویت نظام آموزش مهارتی؛ کاربژه اصلی

قطعا تقویت بخش آموزش در نظام عتف یکی از موضوعات اصلی برای سال تحصیلی است. ما معتقدیم آموزش مینا و فونداسیون نسل های مختلف دانشگاهی است و اگر قرار است به طبقات این ساختمان اضافه شود حتما حوزه آموزش باید تقویت شود. در کنار آن بحث ارتقای مهارت افزایی و اشتغال پذیری را هم داریم که تکالیف متعدد و قوانین بالادستی و برنامه نیز روی آن تاکید دارند. خوشبختانه در همین راستا سال گذشته شهرویه راه آیین نامه دروس مهارتی ابلاغ شد که شامل دروس کارآموزی، کاربینی، کارورزی، کارآفرینی و مهارت های نرم شغلی می شود. باید این را هم بگویم که چنین اقدامی با هدف مهارت افزایی در برنامه درسی صورت گرفته است. همچنین امروز به لطف زحمتی که دوستان در دروس فنی و مهندسی کشیده اند، ۵ تا ۱۵ واحد درسی مهارتی به این دروس اضافه شده است. خواهش ما این است که دانشگاه ها به اجزای این دروس اهتمام داشته باشند. این جزیه مطالبه های جدی بوده و روی آن تاکید هم داشته ایم. البته این را هم بگویم که این مصوبه، مجوز شورای عالی اشتغال را هم دارد، به همین دلیل در سال جدید باید این دروس مهارتی را مدنظر قرار داد. موضوعی که باید به آن توجه شود این است که چون بحث مهارت افزایی از الزامات و مطالبه های جدی محسوب می شود، به روسای دانشگاه پیشنهاد می کنیم این جریان در دانشگاه ها راه بیفتد و یک کارگروه یا محوریت روسای دانشگاه ها کار را دنبال کند؛ چراکه طبیعتا ممکن است مسائلی در طول اجرا وجود داشته باشد که از این طریق این مشکلات برطرف شود.

۲ تدبیر ورود با تاخیر نودانشجویان

نکته بعدی رعایت انضباط آموزشی و برگزاری کلاس ها به صورت کامل است. متاسفانه به دلیل دیر رسیدن سوابق تحصیلی دولتی می شود که دانشجویان جدیدالورود در وارد دانشگاه می شوند و این احتمال هم وجود دارد که چنین شرایطی را برای امسال هم شاهد باشیم. از این رو خواهش ما این است که انضباط آموزشی و برگزاری کلاس های کامل این دوستان با تدبیر خود دانشگاه ها دنبال شده و تدابیر برای ورود با تاخیر دانشجویان جدیدالورود هم اتخاذ شود.

۳ لزوم توجه مضاعف به سرآمدان آموزشی

بحث سرآمدان آموزشی هم دولتی می شود که آغاز شده است. در تقویت جایگاه آموزش در کنار سرآمدان پژوهشی، به صورت ویژه روی سرآمدان آموزشی تاکید شده است. با این حال معتقدم دانشگاه ها در معرفی سرآمدان آموزشی تا حدودی ضعیف عمل کرده اند. اگر قرار است جنبه معلمی و شاگردپوری استاید تقویت شود، لازمه آن این است که این حوزه و الگوهای سرآمدی را تقویت کنیم. البته باید این را هم بگویم که بخشنامه این حوزه تا پایان شهریور امسال ابلاغ خواهد شد.

۴ تعمیر و تجهیز کارگاه ها و آزمایشگاه ها در اولویت

نکته دیگر بحث تعمیر و تجهیز کارگاه ها و آزمایشگاه های

آموزشی است که خواهش می کنیم روسای دانشگاه ها این مساله را در اولویت قرار دهند. به هر حال عموم دانشجویان با این کارگاه ها و آزمایشگاه ها مواجه هستند و اگر در دانشگاهی این حوزه ها با مشکل و نقصی مواجه است باید تلاش شود تا چنین مسائلی در سال تحصیلی حل شود و از این طریق بستر حضور دانشجویان برای استفاده از امکانات موجود در این فضاها را برای امسال فراهم کنیم.

۵ ارائه ادبیات فارسی همچنان ۳ واحدی

تغییری صورت گرفته مبنی بر اینکه شورای عالی انقلاب فرهنگی به دروس عمومی ورود کرده و بنابر دلایلی در وزارت بهداشت و علوم هم این تدبیر صورت گرفته تا تعداد واحد درس ادبیات فارسی کاهش پیدا کند. البته این کار از سوی متخصصان و متولیان امر با نقد مواجه شد و در نهایت جمع بندی شد که سه واحدی بودن دروس ادبیات دچار خللی نشود و مانند گذشته ادامه داشته باشد تا در نهایت تدبیری برای دروس عمومی صورت بگیرد، یعنی عملا درس ادبیات فارسی برای ورودی های جدید کماکان سه واحدی ارائه می شود.

۶ فکر بودجه برای حمایت از استعداد های درخشان باشید

دو نکته آخر در حوزه استعداد های درخشان است. سازمان بازرسی مکاتبه کرده و تذکر داده که جایگاه حوزه استعداد درخشان باید در دانشگاه ها ارتقا پیدا کند. در خصوص این موضوع درخواست مان این است که در مرکز هیات امنا مطالعات لازم صورت گیرد. ما نیز پیشنهاد هایی داریم و در دانشگاه ها باید به این موضوع پرداخته شود، زیرا توجه به جایگاه استعداد های درخشان یک دستور العمل بوده و سازمان بازرسی آن را از ما مطالبه می کند. مطالبه سازمان بازرسی این است که باید دفتر استعداد درخشان زیر نظر مستقیم رئیس دانشگاه باشد. طبیعتا محدودیت هایی در این خصوص داریم که نباید به ساختمان اضافه شود. دوستان در این خصوص بررسی های لازم را انجام دهند و پیشنهادشان را مطرح کنند. چون سازمان بازرسی هم به صورت مستمر پیگیری این موضوع است.

نکته دیگر مربوط به ظرفیت بودجه ای است. بنیاد نخبگان در استان ها بودجه مناسبی برای حمایت از نخبگان تحت پوشش خود دارد. اما مشکل این است که دانشجویان باید به بنیاد نخبگان مراجعه کند؛ به عبارت بهتر بنیاد به دانشجویان مراجعه نمی کند. در این وضعیت قطعا اگر دانشجویی مراجعه کند و به عنوان دانشجویی نخبه تشخیص داده شود، امکان تخصیص گرنت پژوهانه برای او وجود دارد. اطلاع دارم که در برخی استان ها بودجه برگشته است. درخواست مان این است که دانشگاه ها از طریق دفاتر بنیاد نخبگان در استان ها بحث ظرفیت بودجه ای برای توجه به استعداد های درخشان را پیگیری کنند.

۷ آمایش آموزش عالی نیازمند اراده جمعی

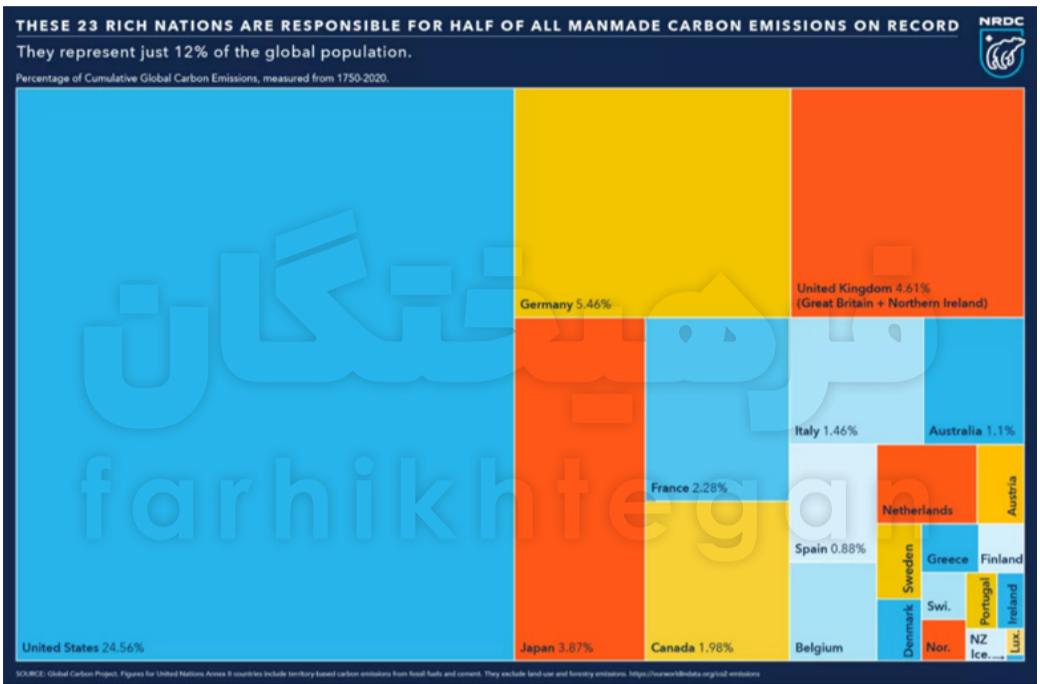
مساله دیگر بحث آمایش است. در صحبت هایی که با وزیر علوم داشتیم باید عنوان کنم که دوغغه ایشان و طبیعتا تکلیف قانونی همه ما توجه به موضوع آمایش است. همان طور که می دانید توجه به موضوع آمایش یک اراده جمعی و فراتر از نگاه های بخشی و منطقه ای طلب می کند. سیمایی صرف گفت ایده ها و طرح هایی هم در این حوزه دارد. ان شاء الله دوستان در این حوزه همکاری کنند اما در مقام اجرا گاهی با مشکلاتی مواجه می شوم. از زحمات همه بزرگواران تشکر و درخواست می کنم علی رغم توجه به حوزه های دیگر مثل فناوری و تغییر دستگاه های دانشگاهی، از مستحکم بودن پایه های نظام آموزش عالی غفلت نکنیم تا شاهد رشد و تعالی آموزش عالی باشیم.

۳ مسیر پیش روی ایران در متنوع سازی سبد تولید برق

سیدحجت قدیری پژوهشگر اندیشه گاه اقتصاد دانش بنیان

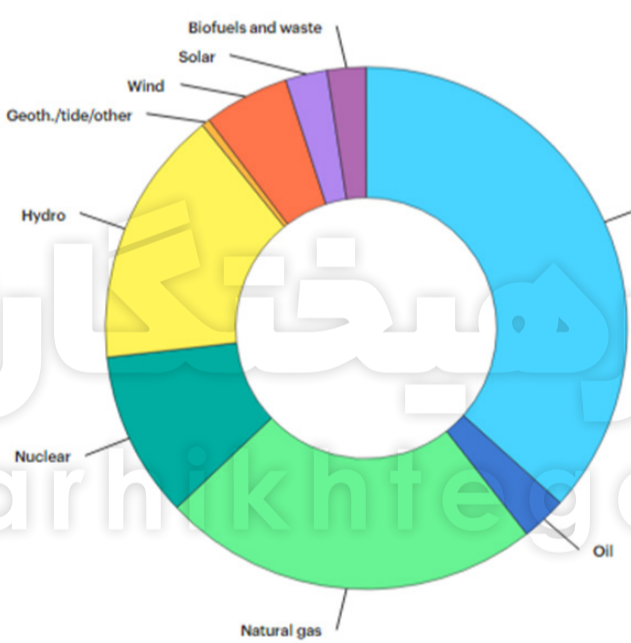
توسعه پایدار، تبدیل به یکی از مباحث مورد توجه در سال های اخیر شده است. یکی از داغ ترین مباحث در توسعه پایدار توجه و اهمیت به محیط زیست است. با این ایده صحیح که چنانچه توسعه منجر به ویرانی محیط زیست شود، پایدار نخواهد بود و اثرات این تخریب در سال های آینده گریبان گیر جامعه خواهد شد. پروژه های حمایت از محیط زیست چین، کشورهای اتحادیه اروپا و آمریکای شمالی به عنوان نمونه مطرح می شوند، از طرفی دیگر نیز یاد عا می شود ایران یکی از بزرگ ترین تولیدکنندگان گاز CO2 در جهان است. در این میان برخی از کارشناسان مدعی اند که توسعه

در برخی از صنایع مانند نیروگاه های زغال سوز و هسته ای خلاف توسعه پایدار است و ضروری است مسیر جایگزین برای تولید برق در نظر گرفته شود؛ چراکه این نیروگاه ها منجر به انتشار گاز CO2 می شوند. بررسی های صورت گرفته نشان می دهد CO2 اثر آلایندهی ندارد و اساسا جزء گازهای آلاینده هوا نیست اما برخی مجامع علمی مدعی اند که گازهای گلخانه ای می توانند عامل اصلی گرمایش زمین باشند. فارغ از درستی یا نادرستی این فرضیه های علمی نقش کشورهای در حال توسعه در وضع موجود ناچیز است. در نمودار زیر سهم نسبی انرژی تمام کشورهای از سال ۱۹۷۰ تا ۲۰۲۰ با یکدیگر مقایسه شده است و نکته جالب اینجا است که نام ایران در فهرست این نمودار وجود ندارد.

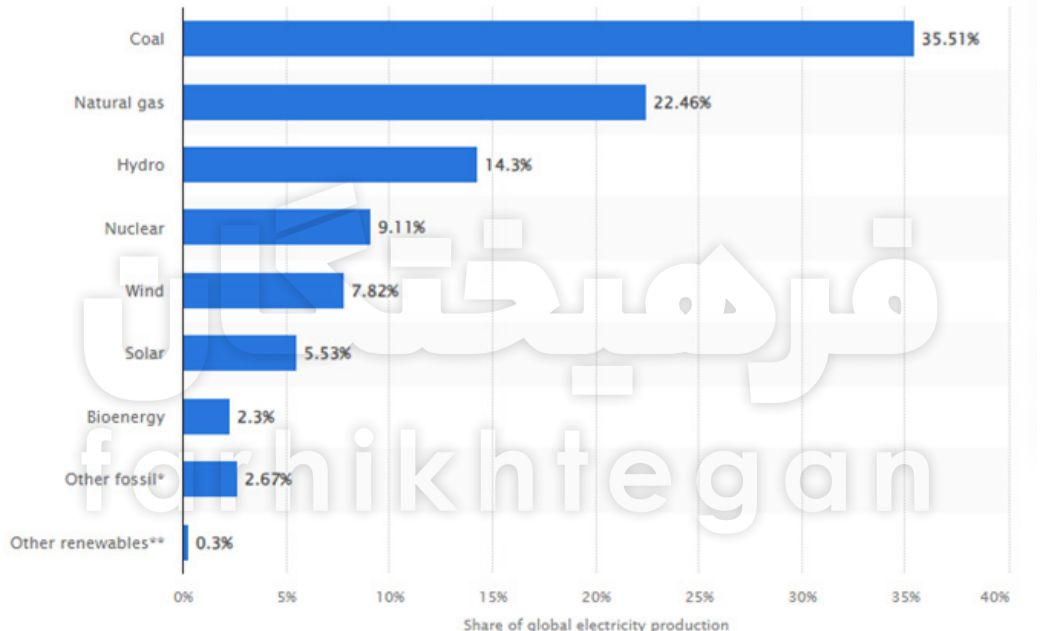
و این یعنی باید توجه داشته باشیم شاید در سال ۲۰۲۳ ایران یکی از تولیدکنندگان CO2 در جهان بوده باشد ولی گرمایش زمین به عهده ایران نیست؛ چراکه ایران در مسیر توسعه است و نیاز به انرژی در آن روزافزون و این مسیری است که سایر این کشورها پیروده اند و اکنون که توسعه یافته شده اند و پیامد اقدامات آنها گریبان کل زمین را گرفته نه تنها اجازه نمی دهند کشورهای دیگر مانند ایران حتی از مسیر صحیح و کم ضرر به توسعه دست پیدا کنند بلکه وضعیت کنونی محیط زیست که حاصل فعالیت همین کشورها است را به گردن کشورهایی مانند ایران می اندازند! این در حالی است که همچنان خودشان قصد تغییر رویه ندارند و کربن زیادی تولید می کنند. برای نمونه در نمودارهای زیر از آژانس جهانی انرژی و statista میزان سهم هر سوخت برای تولید الکتریسیته در جهان نمایش داده شده است که براساس آن شاهد سهم بزرگ سوخت های فسیلی و به خصوص

زغال سنگ هستیم. لازم به ذکر است که در ایران هیچ نیروگاه زغال سوزی وجود ندارد. توجه به آمار مصرف زغال در کنار سایر سوخت های فسیلی نشان دهنده افزایش بهره گیری از این انرژی ارزان برای توسعه اقتصادی است. دلیل این علاقه مندی به نیروگاه هایی مانند زغال سوز جدا از پایداری و میزان بالای تولید الکتریسیته، قیمت تمام شده پایین تولید برق در این نیروگاه ها براساس گزارش آژانس بین المللی انرژی (iea) است. سهم بالای نیروگاه های زغال سوز در سبد تولید برق در جهان نیز موید همین مورد است. از طرف دیگر اقبال روزافزون دنیا به انرژی هسته ای و نیروگاه های اتمی نشان دهنده اهمیت اقتصاد نیروگاهی برای کشورهای جهان است. جدا از مباحث فنی، براساس گزارش تحلیلی (iea) نیروگاه های هسته ای ارزان ترین برق دنیا را تولید می کنند و اکنون در کل دنیا راکتور هسته ای - Frsmark واقع در کشور سوئد ارزان ترین برق در جهان را فراهم می کند.

اگرچه مباحث محیط زیستی بسیار حائز اهمیتند و روش های تولید برق تجدید پذیر گزینه مناسبی برای حفاظت از محیط زیست و متنوع سازی سبد انرژی هستند اما برای فراهم آوردن برق پایدار و ارزان، ایران مجبور به متنوع سازی سبد تولید برق خود از مسیر توسعه نیروگاه های زغالی و هسته ای و همچنین بهینه سازی نیروگاه های گازی فعلی است؛ چراکه دردنیای امروز اقتصاد، عاملی بسیار تعیین کننده در اقدامات کلان است و در حال حاضر اقتصادی ترین راه برای فراهم آوردن برق نیروگاه های هسته ای و زغال سوز هستند. شاید به نظر بیاید نیروگاه های هسته ای

بسیار خطرناک و گران هستند و نیروگاه های زغال سوز نیروگاه هایی قدیمی، از ده خارج و با آلایندهی بسیار بالا اما با توجه به بررسی های علمی و تخصصی صورت گرفته به وضوح مشخص می شود که برخلاف تصور عموم نیروگاه های هسته ای روندی مشخص و بی خطر برای مدیریت سوخت و پسماند مثل هر نیروگاه دیگری دارند و از ایمنی به مراتب بالاتری نسبت به سایر روش های تولید برق برخوردار هستند و همچنین از طرفی نیروگاه های زغال سوز آلایندهی چندانی ندارند و مقادیر گاز گلخانه ای تولیدی آنها نیز بی ضرر است.

1-air pollution gases
2-International Energy Agency (iea)

هفته دولت است
کرمانی باد

فکر و اندیشه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران